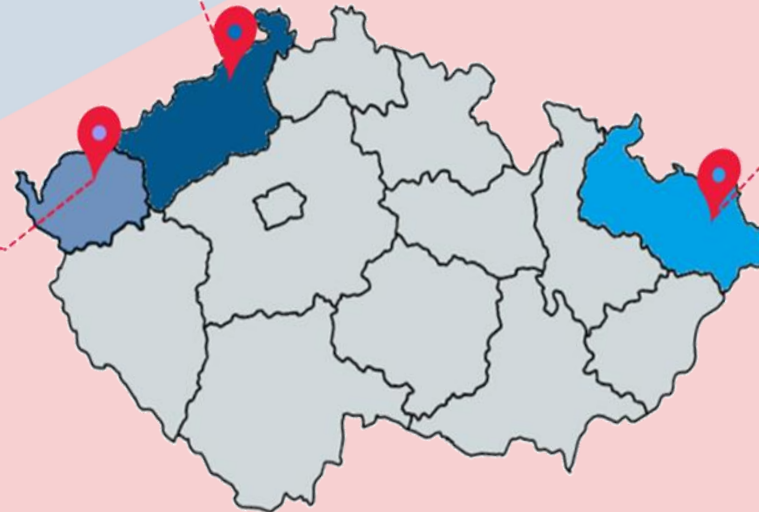

Workshop

Životní prostředí a klima – příprava projektů a představení nových závazných pravidel

Ústí nad Labem
Region

Karlovy Vary
Region

Moravian-Silesian
Region

CÍLE PREZENTACE

INSPIROVAT A POSKYTNOUT INFORMACE A DOPORUČENÍ PRO PŘÍPRAVU PROJEKTŮ

- Cílem není přednáška, ale především diskuze o přístupech, bariérách a možnostech
- Zkušenosti především (ale nejen) z regionu MSK
- Ambice vnímat klimatické a environmentální aspekty jako šanci, nikoliv jen jako komplikaci
- Climate proofing a DNSH mohou pomoci
- Cílem není probírat detailně přílohy žádosti OPST, či jiných OP

OBSAH PREZENTACE

DVĚ ČÁSTI

I. Obecný přístup, podmínky a zkušenosti

II. Detailněji ke Climate Proofing (dokumentace k prověřování klimatické odolnosti)
a Do Not Significant Harm (významně nepoškozovat životní prostředí)

Diskuze

ZKUŠENOSTI

- Vedoucí PS ŽP pro Regionální stálou konferenci MSK - Strategii rozvoje MSK – ITI – RE:START
 - Hodnotitel LIFE (národní i bruselská výzva), zejména LIFE-Climate
 - Zpracovatel žádosti Integrovaného projektu LIFE COALA (pohornická krajina)
 - Hodnotitel konceptů žádostí JTF/OPST v MSK
-
- Program rozvoje Karlovarského kraje 2021-2027 (supervize + SEA)
 - Hodnotitel Integrované územní strategie Karlovarské aglomerace (ITIKA)
 - Cca 10 adaptačních strategií (2 kraje), SECAP
 - Cca 10 Climate Proofing (IROP, Interreg, „OPST“) a DNSH IROP

I. OBECNÉ PŘÍSTUPY A PODMÍNKY

Klimatické aspekty a podmínky projektů financovaných EU/NDT

- „můžete s tím nesouhlasit, můžete se dokonce i rozčilovat, ale to je tak asi všechno, co s tím můžete dělat“
- nálepky a politické hry kolem Green Dealu a dalších vyplývajících požadavků (viz přehled GD)
- nejen nutná podmínka, ale šance na vylepšení projektů, resp. získání finančních zdrojů (Zelená černá kostka)

Existence strategie

- + PR KVK, ITIKA, dílčí koncepce (povodně, ochrana přírody, environmentální výchova)
- chybí Adaptační strategie s mitigačními prvky (MSK-2019/20, Lik a Olk 2023, Jčk „2023“)
- COALA cca 425 mil. Kč (generování cca 1 mld. Kč/10 let)

KONKRÉTNĚ K NÁSTROJŮM KL/ENV ASPEKTŮ HODNOCENÍ PROJEKTŮ

Dokumentace k prověřování klimatické odolnosti (Climate Proofing)

- EU: Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027
- Původní záměr hodnotit velké infrastrukturální projekty (dálnice, mosty)
- Realita v ČR:
 - chaos na počátku, různé přístupy v OPs, postupná implementace díky MŽP (vodítka)
 - chodníky, komunikace, revitalizace hradeb (Vimperk), Schwarzenberský kanál.... Ale také
 - Green Mine (revitalizace velkolomu ČSA), zmiňovaná Černá kostka, ad.
- Základní problém absence ex ante přístupu (nejdříve PD, pak žádost s CP), tedy ryzí formalita
 - jedna z vlaštovek: Lávka pro pěší a cyklisty 4Dvory ČB (existence AS ČB)

PODPŮRNÉ DOKUMENTY

Od nejjednodušších a konkrétních po obecnější a „ideové“

- Šablony příloh jednotlivých operačních programů (nejjednodušší IROP)
- Doplnující informace (dokumenty výzev, apod.)
- **Rámcová vodítka** pro implementaci zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu (MŽP, 2022, 134 stran)
- Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027 (EU)
- Green Deal, Fakta-čísla-dopady, Evropský informační projekt, z.ú.

OBSAH DOKUMENTACE – PŘÍKLAD IROP

PŘIZPŮSOBNÍ SE ZMĚNĚ KLIMATU (FÁZE 1)

Jsou s projektem spojena významná potenciální klimatická rizika vyžadující podrobnou analýzu?

Analýza citlivosti
Analýza expozice
Analýza zranitelnosti

PODROBNÁ ANALÝZA (FÁZE 2)

Posouzení klimatických rizik včetně analýz pravděpodobnosti a dopadu a zjištěná klimatická rizika.

Analýza pravděpodobnosti
Analýza dopadu
Analýza rizik

PŘIZPŮSOBNÍ SE ZMĚNĚ KLIMATU (FÁZE 1)

Jednotlivá klimatická nebezpečí dle kombinace (xxx)		Expozice (nejvyšší skóre)			Úroveň zranitelnosti:
		Vysoké	Střední	Nízké	
Citlivost (nejvyšší skóre)	Vysoké	xxx	xxx	xxx	Vysoká
	Střední	xxx	xxx	xxx	Střední
	Nízké	xxx	xxx	xxx	Nízká

PO I. FÁZI

- Pokud byla identifikována pouze klimatická nebezpečí s nízkou úrovní zranitelnosti, prověřování projektu v pilíři přizpůsobení se změně klimatu končí analýzou zranitelnosti (fází 1)
- Pokud v případě analýzy Zmírňování změny klimatu (klimatická neutralita) a v případě Přizpůsobení se změně klimatu (odolnost vůči změně klimatu) nebyla vzhledem k charakteru projektu identifikována střední nebo vysoká rizika, lze do závěrů uvést doporučení ke zmírnění dopadů klimatických změn (např. výsadba zeleně, nakládání se srážkovou vodou, nakládání s odpadními vodami apod.)
- V případě středních nebo vysokých rizik přechod ke II. fázi

PODROBNÁ ANALÝZA (FÁZE 2) – ANALÝZA RIZIK

Určená klimatická nebezpečí dle kombinace (xxx)		Dopad (velikost)					Úroveň rizika:
		Nevýznamný	Malý	Nevelký	Velký	Katastrofický	
Pravděpodobnost (výskytu)	Vzácný	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	Nízká
	Nepravděpodobný	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	Střední
	Nevelký	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	Vysoká
	Pravděpodobný	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	Extrémní
	Téměř jistý	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	

DNSH – PRINCIP VÝRAZNĚ NEPOŠKOZOVAT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- Financování projektů z fondů EU – soulad s cíli a zásadami udržitelného rozvoje a zásadou „významně nepoškozovat“ (DNSH) v oblasti životního prostředí
- Uplatnění zásady povede k omezení investic do činností, které životní prostředí významně poškozují.
- Úspora nákladů

DNSH – PRINCIP VÝRAZNĚ NEPOŠKOZOVAT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI

- zmírňování změny klimatu
- adaptace na (dopady) změny klimatu
- udržitelné využívání a ochrana vodních a (mořských) zdrojů
- přechod na cirkulární ekonomiku (oběhové hospodářství)
- prevence a kontrola znečištění
- ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémů

DNSH – PRINCIP VÝRAZNĚ NEPOŠKOZOVAT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

STUDIE PROVEDITELNOSTI (velmi podobně)

- vliv projektu na klima (zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se změně klimatu),
- udržitelné využívání a ochranu vodních zdrojů,
- opatření týkající se předcházení vzniku odpadů a recyklace,
- opatření týkající se prevence a omezování znečištění ovzduší, vody nebo krajiny,
- opatření na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti a ekosystémů.

DNSH – PŘÍKLAD IROP

UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ A OCHRANA VODNÍCH ZDROJŮ

- Vliv Instalace úsporných zařízení (technické listy výrobku, stavební certifikace nebo štítek výrobku v EU)
- umyvadlové baterie, kuchyňské baterie, sprchy , WC soupravy – maximální průtok, objem splachovací vody atd).
- Zasakování srážkových vod, akumulace, případné zpětné využití
- Ochrana podzemních vod, respektování záplavových území apod.

DNSH – PŘÍKLAD IROP

PŘECHOD NA OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

- Předcházení vzniku odpadů, resp. připravenost ke znovuvyužití nebo recyklaci odpadů.
- Nejméně 70 % (hmotnostních) stavebního a demoličního odpadu neklasifikovaného jako nebezpečný, vzniklého na staveništi, musí být připraveno k opětovnému použití, recyklaci a k jiným druhům materiálového využití (včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny odpadem, v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady a protokolem EU pro nakládání se stavebním a demoličním odpadem).
- Pro plnění podmínky DNSH lze započítat i další druhy materiálů, které jsou ihned využity na staveništi, a které se formálně nestanou odpadem dle zákona.

DNSH – PŘÍKLAD IROP

PŘECHOD NA OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

- stanovení odhadovaných množství jednotlivých kategorií odpadu vzniklého na stavbě a připravovaného k opětovnému použití a popis způsobů přípravy/předání a návazných druhů opětovného použití
- prohlášení žadatele o aplikaci podmínky zajistit minimálně předání příslušného množství odpadu k opětovnému použití ve výběrovém řízení na zhotovitele stavby, a to tím způsobem, že součástí nabídky účastníka bude návrh řešení, nebo
- prohlášení žadatele s popisem, jakým způsobem bude zajištěno předání příslušného množství odpadu k opětovnému použití do konkrétního zařízení určeného pro nakládání s danou kategorií odpadu apod.
- u stavebních úprav menšího rozsahu, např. vnitřní rekonstrukce budov dostačuje forma čestného prohlášení,
- u stavebních úprav většího rozsahu, např. přestavby či dostavby budov, odstraňování staveb a u novostaveb kopii smlouvy o zajištění předání produkovaných stavebních a demoličních odpadů do zařízení určeného pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu; nebo dokladem o převzetí odpadů od provozovatele zařízení

VYBRANÉ ZDROJE

- **Rámcová vodítka** pro implementaci zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu (MŽP, 2022, 134 stran), [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/podminky_cerpani_eu_fondu/\\$FILE/OPZP-ramcova_voditka_pro_dns-sh-cp-20230427.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/podminky_cerpani_eu_fondu/$FILE/OPZP-ramcova_voditka_pro_dns-sh-cp-20230427.pdf)
- Ke **Green Dealu** [Evropský Green Deal a Česká republika - Evropský informační projekt \(euroinfoproject.eu\)](https://euroinfoproject.eu)
- Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027 (EU) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916(03))

Tato prezentace byla vytvořena za finanční pomoci Evropské unie. Názory zde vyjádřené nelze v žádném případě považovat za oficiální stanovisko Evropské unie.

DĚKUJI ZA VAŠI POZORNOST

Radim Misaček, r.mis@raddit.cz

